

Τί είναι η Γεροντολογία;

Η 1η Οκτωβρίου κάθε χρόνου έχει ορισθεί από τα Ηνωμένα Έθνη ως «Παγκόσμια Ημέρα των Ηλικιωμένων». Ο εορτασμός της καθιερώθηκε το 1992 στην «Παγκόσμια Συνάντηση με θέμα τη Γήρανση».

Έκτοτε αναπτύχθηκαν διάφοροι φορείς και οργανισμοί με θέμα τη γήρανση και της επιπτώσεις της ανά τον κόσμο. Έτσι αναπτύχθηκε η γεροντολογία, θεωρητική επιστήμη σε μεταπτυχιακό και πτυχιακό επίπεδο, ως κλάδος των κοινωνικών επιστημών με απώτερο στόχο την εξειδίκευση πάνω στα θέματα που αφορούν κυρίως του ηλικιωμένους (άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών) και τον καθορισμό ευρύτερων κοινωνικών πολιτικών ανά τα έθνη. Στόχος η ευαισθητοποίηση και η διαρκής ενημέρωση για τα εκρηκτικά προβλήματα που άμεσα σηματοδοτεί η γήρανση του πληθυσμού και τα τεράστια κενά που συνεχίζουν να υπάρχουν σε κάθε χώρα σε θέματα πρόνοιας, ασφαλιστικής κάλυψης των ηλικιωμένων και σε θέματα εκπαίδευσης επαγγελματιών υγείας που ασχολούνται με την Τρίτη και Τέταρτη ηλικία. Κάπως έτσι ξεκίνησε με δειλά αλλά σταθερά βήματα και η έναρξη της ιατρικής ειδικότητας της γηριατρικής που πλέον υπάρχει θεσμικά σε προηγμένα κράτη όπως η ΗΠΑ, ο Καναδάς, η Γαλλία, η Ιταλία κ.α.

Σύμφωνα με τα διεθνή κριτήρια του ΟΗΕ, όταν το ποσοστό του πληθυσμού μιας χώρας άνω των 65 ετών είναι μεγαλύτερο από το 7%, η χώρα χαρακτηρίζεται ως γηρασμένη. Η Ελλάδα σήμερα θεωρείται γηρασμένη, με ποσοστό μεγαλύτερο του 17,1% και με προοπτικές να πλησιάσει το 24% μέχρι το 2020. Ταυτόχρονα ο πληθυσμός ηλικιών μεταξύ 0-14 ετών κυμαίνεται στο 12,05%, κάτι που σημαίνει ότι η Ελλάδα σήμερα όχι μόνον γερνάει σαν χώρα, αλλά προδευτικά, μειώνεται ο πληθυσμός της. Η δημογραφική γήρανση σε συνάρτηση με την αύξηση του προσδόκιμου επιβίωσης, τη σημαντική πτώση της γεννητικότητας καθώς και της μετανάστευσης, ιδίως σε χώρες του εξωτερικού, καθιστούν το πρόβλημα στο σύνολό του, πραγματικά εκρηκτικό. Οι δημογραφικές και κοινωνικές αλλαγές, όπως η έκρηξη του πυρήνα της οικογένειας, οι οικονομικές και εργασιακές πιέσεις και απορρυθμίσεις, σε συνδυασμό με τη σημαντική αύξηση στις ανάγκες φροντίδας των ηλικιωμένων, αναμένεται να ενταθούν και να προκαλέσουν συνθήκες κοινωνικής ασφυξίας έως το έτος 2015.

Μπροστά λοιπόν, σε αυτή την επερχόμενη πρόκληση, η Ελληνική Πολιτεία εμφανίζεται εδώ και χρόνια, εντελώς απροετοίμαστη. Θεωρείται σημαντική υστέρηση η έλλειψη προπτυχιακής και μεταπτυχιακής εκπαίδευσης, η οποία έχει εφαρμοσθεί με επιτυχία στην Ευρωπαϊκή Ένωση και θα μπορούσε υπό προϋποθέσεις να αντιμετωπίσει το πρόβλημα με την παραγωγή-επιμόρφωση κατάλληλων εξειδικευμένων επιστημόνων και να αναβαθμίσει τη λειτουργία των ελληνικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

Η Ελληνική Γεροντολογική και Γηριατρική Εταιρεία, στηριζόμενη κυρίως στις φιλότιμες προσπάθειες επαγγελματιών υγείας, έχει εισηγηθεί εδώ και πολλά χρόνια την ανάγκη ύπαρξης κλάδων ειδίκευσης, τόσο της Γεροντολογίας όσο και της Γηριατρικής. Παρά τις προσπάθειες, η γνωμοδότηση για τη νομοθετική ρύθμιση από τα αρμόδια Υπουργεία, παραμένει ακόμη υπό εξέταση. Τα ανεπτυγμένα κράτη, εκ των οποίων και πολλά κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχουν αντιληφθεί τη σημασία του φαινομένου και έχουν εδώ και χρόνια αναπτύξει δομές περίθαλψης,

γηριατρικές κλινικές, κλινικές χρονίως πασχόντων, κέντρα ημερήσιας νοσηλείας, οίκους ευγηρίας καθώς και θεσμικό πλαίσιο με υπηρεσίες κατ' οίκον νοσηλείας. Στόχος η όσον το δυνατόν καλύτερη ποιότητα ζωής, τόσο σωματική όσο και ψυχική, με χαμηλότερο κόστος για το σύστημα και την κοινωνία γενικότερα, όσο και για την οικογένεια και το άτομο ξεχωριστά. Έτσι πολλοί ηλικιωμένοι δεν θα ωθούνταν στην κοινωνική απομόνωση και στα χέρια «ανειδίκευτων ειδικών», με πολλές αρνητικές συνέπειες για την υγεία τους γενικότερα.

Είναι αλήθεια, πως το φαινόμενο της γήρανσης είναι τόσο περίπλοκο, που πολλά κράτη όπως η Βρετανία, αναγκάστηκαν να επανακαθορίσουν κοινωνικό προσανατολισμό μεταπολεμικά, τουλάχιστον 3 φορές. Στις ΗΠΑ, αντίθετα, σήμερα υπάρχουν 7000 γηρίατροι, ενώ απαιτούνται επιβεβαιωμένα 16000. Οι υπολογιζόμενες απαιτήσεις στην ίδια χώρα το 2030, αναμένονται στις 36000. Την ίδια ώρα στη γειτονική Ιταλία, υπάρχει ήδη εξειδίκευση της καρδιολογίας στη γηριατρική, για τη θεραπεία και αποκατάσταση των ηλικιωμένων μετά από οξύ στεφανιαία συμβάματα. Αντιθέτως στην Ελλάδα, μόλις πέρυσι, και μετά από επίπονες προσπάθειες, πετύχαμε την είσοδο του μαθήματος της γηριατρικής, στα πλαίσια της θεραπευτικής, ως προαιρετικό, στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Ως Γεροντολόγος αλλά και μέλος της Ελληνικής και Αμερικανικής Γεροντολογικής και Γηριατρικής Εταιρείας, έχω να ομολογήσω πως παρά το αποθαρρυντικό υπόστρωμα, η Ελληνική Γεροντολογική και Γηριατρική Εταιρεία, πλαισιωμένη αποκλειστικά από εθελοντές, προσφέρει σε συνεργασία με τη Ψυχογηριατρική Εταιρεία «Νέστωρ», ενημέρωση καθώς και κοινωνική και νομική καθοδήγηση, για όποιον ενδιαφέρεται στα γραφεία της Κάνιγγος 23, Αθήνα, τηλ. 210-3811604.

Σε τοπικό επίπεδο παραμένω φυσικά στη διάθεσή σας για όποια περαιτέρω πληροφορία, ενημέρωση ή καθοδήγηση.

Γεώργιος Χ. Μήτρου, MD, M. Ph. D, Msc
Ειδικός Παθολόγος - Γεροντολόγος
Εξειδικευθείς στη Διαβητολογία, Αρτηριακή Υπέρταση
Γεροντολογία και Γηριατρική